

MOEDERTALEN OMARMEN IN JE KLAS: ZO DOE JE DAT!

Taal is een onderdeel van je identiteit, het is een deel van je cultuur. De moedertaal is de taal die het dichtste bij het gevoel zit. In de moedertaal huilen, praten, fantaseren en lachen we. Moedertalen omarmen in de klas biedt meertalige kinderen ruimte om zich te ontwikkelen.

DOOR JUDITH MEILING

Moet je moeilijke dingen doen? Dan werk je in je moedertaal. Het omarmen van moedertalen in de klas biedt meertalige kinderen

het Arabisch sneller opkomt dan in het Nederlands. Dat komt dus niet omdat die leerling traag is. Als je de meertalige achtergrond kent, kun je rekening houden met benaalde taalfouten als ge-

Gebruik je eigen taal

Ferdau: "Kinderen leren een taal door deze te horen en vervolgens te begrijpen. Voordat kinderen op eigen initiatief gaan spreken, doorlopen ze de

IM... ruimte om zich te ontwikkelen. Wat betekent dit voor jouw rol als leerkracht? Marije Hoogland, onderwijsadviseur en taal-leesspecialist en Ferdau Terpstra, onderwijsadviseur gespecialiseerd in NT2 en meertalig onderwijs bij Cedin gingen hierover met elkaar in gesprek.

Zorg voor herkenning en erkenning

Marije: "Het alleen al in beeld hebben van leerlingen die meertalig opgroeien is heel waardevol. Soms weten leerkrachten niet dat er leerlingen zijn die thuis een andere taal spreken. Maar de moedertaal is wel de taal waarin deze leerlingen denken en dromen. Nederlands komt hier als tweede taal bij. Door hier aan voorbij te gaan, ga je voorbij aan de kracht die meertaligheid kan bieden. Het in kaart brengen opent de ogen van jou als leerkracht, maar ook de ogen van jouw leerlingen. Het zorgt simpelweg voor erkenning."

Ferdau: "Vreemde talen worden nog best vaak buiten het klaslokaal gehouden. Leerkrachten geven als reden dat ze anders niet weten waar de leerlingen over spreken. Maar als leerlingen een gerichte en concrete opdracht krijgen, zijn ze taakgericht bezig. Ook als het bespreken in een andere taal mag. Dat leerkrachten talen buiten de klas houden heeft misschien ook te maken met de ongemakkelijkheid die we voelen als we een taal niet begrijpen. Een gevoel dat we er niet bij horen. Maar je kunt dit ook omdraaien: door moedertalen niet te erkennen, sluit je deze leerlingen buiten. Je hoeft als leerkracht niet alle talen in je groep te kennen. Het minste dat je kunt doen is er aandacht en belangstelling voor hebben."

Houd altijd het tweetalig aspect in je achterhoofd

Ferdau: "Het is belangrijk te zien en te weten dat leerlingen hun moedertaal niet kunnen uitzetten. Soms moeten meertalige leerlingen net even wat langer nadenken omdat een woord in bijvoorbeeld

volg van die meertaligheid. En vervolgens stilstaan bij de vraag: wat vraagt dit van mij als leerkracht in het geven van feedback en expliciet uitleg geven?"

Marije: "Soms merk je dat meertalige kinderen bepaalde grammaticale fouten steeds opnieuw maken. Het helpt dan om te weten per taal wat er bijzonder aan is ten opzichte van het Nederlands. De website www.moedint2.nl is hierbij een handig hulpmiddel. Hierop zijn moedertaalspecifieke problemen en kansen bij het leren van Nederlands te vinden."

Intensiveer het taal- en woordenschat aanbod

Ferdau: "Eentalige kinderen horen de hele dag dezelfde taal. Dan bekijken woorden beter: je hoort woorden immers vaker en je gebruikt het vaker. Bij meertalige kinderen is de hoeveelheid input per taal minder, waardoor het ontwikkelen van de woordenschat ook minder snel gaat. Wat je dus moet doen is die taalinput intensiveren. Dat geldt zowel voor het dagelijkse taalgebruik en de frequente woorden als voor de school- en vaktaal en minder frequente woorden. Dat laatste kun je aanbieden door authentieke bronnen in te zetten waarmee leerlingen zowel kun kennis als hun woordenschat uitbreiden. Leerlingen komen in deze bronnen namelijk woorden tegen die ze zowel in hun moedertaal als in het Nederlands weinig gebruiken of nog niet kennen. Je kunt je leerling vervolgens opdracht geven om thuis na te vragen wat deze woorden in hun moedertaal zijn. Door er zo aandacht voor te hebben, bieden we ook mogelijkheden voor de ontwikkeling van de moedertaal."

Marije: "Goed taalonderwijs is rijk taalonderwijs voor iedereen. Steeds meer en meer merk je dat ook eentalige kinderen behoefte hebben aan rijk taalonderwijs. Omdat er thuis niet per definitie rijke taal gesproken wordt. Sommige kinderen krijgen bijvoorbeeld thuis geen goede jeugdboeken te lezen. Authentieke bronnen gebruiken op school is dus voor elke leerling waardevol."

"Goed taalonderwijs is rijk taalonderwijs voor iedereen."

reproductieve fase: de fase van het herhalen. Bij peuters vinden we het heel normaal om dagelijkse handelingen te omschrijven en dat ze ons gaan nazeggen. Meertalige kinderen die Nederlands leren als ze op school komen, moeten nog door deze fases heen. Het nazeggen helpt hen bovendien over een taaldrempel om het Nederlands uit te spreken."

Marije: "Als leerkracht ben jij die native speaker in de klas die taal overbrengt. Door dagelijkse handelingen vol te praten, leren kinderen veelvoorkomende Nederlandse woorden. Je hoeft deze woorden dan dus niet meer in een apart groepje aan te leren. En kunt het in je les daardoor veel beter hebben over een inspirerend thema om kennis van de wereld op te doen."

Marije Hoogland en Ferdau Terpstra